

Istenem köszönöm, hogy megajándékozta ezzel, az immár hatodik évi B-lelkigyakorlattal.

Köszönöm, hogy el nem fogytak azok, akiknek a Te Országod építésére szolgáló „közös dolgaik” vannak. Köszönöm, hogy ajándékból nem messzi idegenben kell lennem, hanem együtt lehetek testvéreimmel.

Kérem, hogy a közös dolgainknak jutó fél napon is légy velünk.

A Te Lelked szóljon mindannyiunk szavából. Az egymás véleményére nagyon figyelni tudás Lelke, a megértés Lelke, a meggyőződésünkhöz való hűség Lelke, a nézeteinket határozottan képviselés Lelke, a nézeteinket szelíden képviselés Lelke.

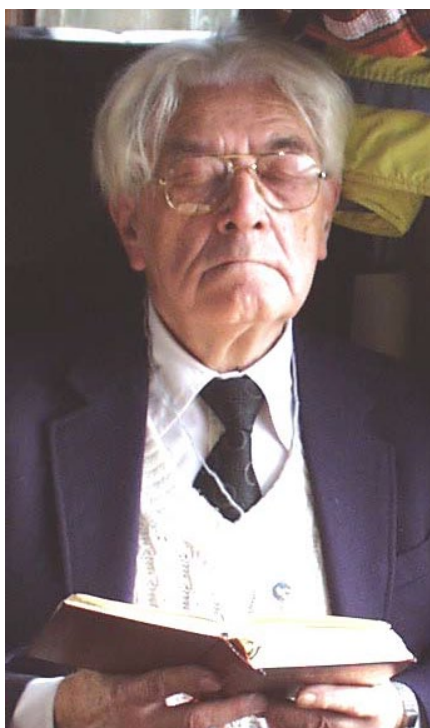
Kérlek, hogy ami tanácskozásaink során nekünk tetszik, az azonos legyen azzal, ami Lelkednek tetszik.

Magasztallak Istenem, mert elmondhatatlan szeretettedben munkatársaidnak hívtál meg minket. Magasztallak, mert országod papjaivá tettél minket. Magasztallak, mert olyan széppé akarod tenni életünket, mint Fiad életét.

Magasztallak, mert Magadból formáltál meg minket, mert az életed élésére hívtál meg minket, mert Fiad sorsára hívtál meg minket... engedelmességre a halálig, mégpedig a kereszthalálig...

hogy engedelmisségiünkért és hűségünkért végtelen ajándékokként nekünk adjad az örök élet koronáját. Amen.

(Bulányi György: Imádság)

XXVII. évfolyam 10. szám
2020. október

Bulányi Gy.: Hogyan jött ki Jézus...?	4530
Szalay E.: Interjú dr. Merza Józseffel	4531
Bulányi Gy.: Életelegancia és...	4534
KÖNYVAJÁNLÓ	4535
Kovács L.: A vallástipró	4536
Máté-Tóth A.: Saját vélemény...	4538
Vincze E.: Neveléstörténeti áttekintés	4539
Metzger B.: A fiát kereste	4543
AJÁNLÁS	4546
Farkas I.: A látás öröme	4547
Hegy B.: Isten egyedül van	4553
Tekeres A. N.: Szegheő József (Alias: Totya)	4554

«Az emberi elköteleződés folyóirata – családunkért, nemzetünkért, mindenkiért – Isten Országá megvalósulásáért.»
Elérhetőség: koinonia.tarsak@gmail.com

BULÁNYI GYÖRGY

HOGYAN JÖTT KI JÉZUS A JORDÁN BÓL?

Mielőtt válaszoltam volna a kérdésre, ötperces liturgika-órát tartottam az alábbi módon.

A zsinat előtt az év 52 vasárnapján azt az evangéliumi szakaszt hallottuk, amit tavaly hallottunk, s amit majd jövőre hallunk. A zsinat óta nem így van. Amit ma felolvastam, három év múltán: 2005-ben halljuk újra. A zsinat azt akarta, hogy ne csupán ötven, hanem százötven szakasszal is ismerkedjünk a vasárnapi szentmiséken. Van A-, van B-, és van C-év – külön-külön szövegekkel. Máté vagy Márk vagy Lukács szövegeit futtatják ezek az évek. Az idej – az A-év – Mátét futtatja.

Nemcsak ezt a liturgikus változtatást hozta a Zsinat. Az egyházi évben két ünnepkört állapított meg: a karácsonyi és a húsvéti. A karácsonyi ünnepkör 6

vasárnapra terjed, a húsvéti pedig 17 vasárnapra. Ez összesen 23 vasárnap. A többi vasárnap az *évközi vasárnapok* nevet viseli. Ilyen pedig van 33. 23 meg 33 – ez összesen 56. De csak 52 vasárnap van. Ezért mindig ki kell maradnia 4 vasárnap szövegének. Melyik négy marad ki?

Ez azon fordul, hogy rövid-e vagy hosszú a farsang. Ez meg azon, hogy *a tavaszi napéjegylenlőséget követő holdtölte utáni vasárnap* – mikor van. Azért fordul ezen, mert ekkor van húsvét. Márc. 21-én van a tavaszi napéjegylenlőség. Ha ez péntekre esik, s a rákövetkező szombat van holdtölte, akkor az ilyen évben márc. 23-án van húsvét. Ha viszont márc. 21-re esik a holdtölte, akkor várni kell egy holdhónapot, azaz 28 napot, s ez már április 18. Ha ez a nap vasárnapra esik, akkor meg kell várni a következő vasárnapot, s akkor Szent Márk napján lesz húsvét, azaz április 25-én. Márc. 23 és április 25 között van négy vasárnap. Az idén a tavaszi napéjegylenlőséget követi pár nap múlva a holdtölte, s ezért tíz nap múltán, márc. 31-én már húsvétolunk.

A mai vasárnapkal zárul a karácsonyi ünnepekör. Kezdődik a farsang, s a liturgiában az *évközi vasárnapok* sora. Mért ilyen hamar? Mért korán van húsvét, s ennek következtében az idén már február 13-ára esik hamvazószerda, s kezdődik vele a húsvéti ünnepekör, s egyelőre véget érnek az *évközi vasárnapok*: hamvazószerda előtt, február 10-én. A 33 *évközi vasárnapból* eddigre elfogyasztunk ötöt. Majd június 9-én – pünkösd, Szentháromság vasárnapja és Úrnapja után – folytatjuk. De nem a hatodikkal folytatjuk, hanem a tizedikkel. Miért? Mért a korai húsvét következtében a 6., a 7., a 8. és a 9. kimaradt. Ha később lenne húsvét, ha mondjuk négy héttel hosszabb lenne a farsang, akkor nem ezek maradnának ki, hanem a 10., 11., 12. és 13 *évközi vasárnap* maradna ki.

Mért részletezem ezt? Mindjárt kiviláglik. Az A-év – Máté éve. Hozza tehát főleg Máté külön anyagát, ami a többi evangéliumban nincs. Máté egyik legbecsesebb külön anyaga a három fejezetre terjedő *Hegybeszéd*. Szán is neki a liturgia összesen hat vasárnapot: a 3.-tól a 9. vasárnapig. Három hét múlva halljuk is már, hogy *Boldogok a lelki szegények*. A rá következő vasárnapon pedig azt, hogy *Ti vagytok a világ világossága*. Aztán mintha elvágta volna, mert négy *évközi vasárnap* kimarad, s nincs mód prédikálni arról, hogy *Ne ölj! Tartsd oda másikat! Nem szolgálhattok Istennek is meg a Pénznek is! Nem ismerlek benneteket stb*. Ezekről a témáktól – a naptár irgalmából – idén a kedves hívek megmenekülnek. S ezzel vége is lett a liturgia ismereteket közvetítő okításnak.

Ma azonban másról van szó. Jézus tekintélyének megalapozásáról: *Ez az én szeretett Fiam, akiben kedvem telik*. A bibliakritika nem vonja kétségbe, hogy legalább Jézus hallotta az Atya hangját. De megkérdezi, hogy minek következtében hallotta. Elmondom, hogy én hogyan gondolom. Valami okból Jézus becsukta názareti házát s műhelyét, amelyben ácskodott, azaz mezőgazdasági faszerszámokat készített: ekét, jármot. Becsukja és nem nyitja ki többé. Elmegy ahhoz, akit legtöbbször becsül kora társadalmában: unokabátyjához, a Keresztelőhöz. A főpapokhoz, írástudókhoz, vénékhez nem. Heródes embereihez sem. Qumránba sem, a szikáriusok közé sem. Kellő áhitattal megy megkeresztelkedni. Utána elmegy a pusztába, ahol végérvényesen ellene mond a világ eszményeinek. A pusztából kijöve pedig tanítványgyűjtésbe fog. Harmincas évei közepén jár, amikor egy férfiember – akkoriban, s talán ma is – eldönti már, hogy mire használja az életét. Jézus az Isten Országának szenteli az életét. A keresztelkedésekor Isten jóváhagyja ezt a szándékot.

Van, aki másképpen gondolja. Lehet, hogy igaza van. Hogyan gondolja? Jézus nem véglegesen hagyja el názareti házát, műhelyét. Elmegy a Keresztelőhöz, mert ő is úgy gondolja Izrael jövőjét, mint a Keresztelő: jön az Isten haragja, megtisztítja szérűjét, kezében a szórólapat: a pelyvát elégeti olthatatlan tűzzel, a búzát pedig begyűjti szérűjébe. *Mindenesetre a keresztség után egy teljesen megváltozott Jézus lépett fel...* – írja minap megjelent könyvében Sárdy Péter. Milyen alapon állítja ezt a neves szerző? Azon az alapon, hogy Jézus három esztendő tanításának nem a szérűtakarítás az összefoglalója, hanem inkább ez: *Napját felkelti jókra és gonoszakra, esőt ad igazaknak és hamisaknak*.

Miért gondolom az én változatomat valószínűnek? Igazat adok Sárdynak abban, ahogyan összefoglalja Jézus tanítását. De nem gondolom, hogy Jézusnak ez a szemlélete a keresztelkedésekor, keresztelése után született volna meg. Úgy gondolom, hogy évtizedek gondolati fejlődése teremti meg azt a Jézust és jézusi szemléletet, akit és amelyet ismerünk, és nem egy vallási cselekmény. Rám vallási cselekmények ilyen hatással nem voltak. Pappá szentelése sem. A Bokor emberállományán sem tapasztaltam ilyesfélét. Ezt a tapasztalatomat általánosítom. Igazam van-e?

Megpróbálom teremtésteológiailag megvizsgálni ezt a kérdést. Isten nyilvánvalóan arra a célra alkalmasnak teremti meg az embert, amire megteremtette. Szabadnak teremtette őt, s azt várja, hogy szabadságát arra használja fel, amire megteremtette. Arra teremtette meg, hogy szeresse felebarátját, mint saját magát, s

ezzel szeresse vissza Istenét. De a szabadság azt jelenti, hogy az embernek módja van azt is gondolnia, hogy majd bolond lesz hat és fél milliárd embertársát úgy szeretni, mint magát. Szabadságában áll azt akarnia, hogy csak magát s közvetlen övéit szeresse úgy, mint saját magát. Szabadságában áll, hogy boldogságát az önzésben, ám a családjára kitágított önzésében keresse. Szabadságában áll tehát, hogy értelmével, akaratával, érzelmvilágával az ellenkezőjét vagy legalábbis kevesebbet keressen annál, amire Isten megteremtette. Persze szabadságában áll az is, hogy a lelkiismeretében szóló Istenre figyeljen, s értelmével, akaratával, érzelmvilágával a mindenkit szeretésre tegye rá életét.

Jézus kb. 33-35 éves, amikor elmegy a Jordánhoz. Húsz éve múlt, hogy értelmes kérdéseivel és válaszaival 12 éves korában kivívta a templomban az ott tanítóknak a csodálatát. Megengedem, hogy e húsz esztendő alatt értelmével, akaratával, érzelmvilágával ő is csak annyira jutott, mint a Keresztelő. Azaz várta az Isten haragjának napját, amikor is Isten rendet tesz a világban: kitakarítja szérűjét. De akkor kétlem, hogy a bemerítés vagy az isteni szózat hatásának olyan következménye támad, hogy rájön a maga és a Keresztelő nézetének-hitének az ellenkezőjére. Kétlem, hogy más ember jön ki a vízből, mint aki bement a vízbe.

Ha mégis így volna, ez teremtésteológiaiilag ezt jelentené: Isten nem az alapvető szellemi-lelki képességeinkre bízta sorsunkat, hanem egy vallási cselekményre. Aki hozzájut egy ilyesmihez, annak Isten rendet tesz a fejében, megtisztítja törekvését, s rávezeti arra, hogy miben áll a boldogsága. Nem akarok értetlen lenni a vallási cselekményekkel szemben, de nem akarok foglyul esni sem nekik.

Nem akarok értetlen lenni, tehát elismerem, hogy vallási cselekményeknek indító vagy Isten felé bennünket továbbtaszító hatásuk lehet. Nem a megszokott cselekményeknek szokott ilyen hatásuk lenni; Jézus életében a szombati zsinagógai istentiszteletek, a mi életünkben a vasárnapi templomi szentmisék az ilyenek. A rendkívüliebbeknek szokott ilyen hatásuk lenni: Jézus társadalmában pl. a Jordánba bemerítésnek, a mi életünkben egy kisközösségi lelkigyakorlatnak, vagy egy medjugorjei zárándoklatnak. De kétlem, a vallási élmény életet rendbe tenni tudó erejét. Indítást adhat, életet rendbe nem tehet. Automatikusán nem cseréli le értékrendemet. Automatikusán nem változtatja meg törekvéseim irányát. Automatikusán nem eredményezi életem boldogságát. Nem hiszem,

amit Sárdy mond. Úgy jött ki Jézus a Jordánból, hogy megerősödött abban, amire rá akarta tenni az életét.

Vagy mindez nem így van? Isten belenyúl az életünkbe akkor, amikor ő akarja? De nem jelenti ez azt, hogy Isten a nagy bábjátékos? Mi pedig csak dróton rángatott Marionett-figurák vagyunk? Hogyan van ez? Isten bennetek. Hangját kimondhatatlan s egyszeri egyediségtek (individuum ineffabile) folytán halljátok mindannyian. Újra kérdem: hogyan van ez?

SZALAY ERZSÉBET

INTERJÚ DR. MERZA JÓZSEFFEL

A magyar abolicionista mozgalom egyik alapító tagja a halálbüntetésben megnyilvánuló erőszak igazságtalanságából kiindulva a komolyan vett keresztény életelvek mindenfajta erőszakkal szemben álló természetéről beszél.

A hagyományos „harcos” baloldal a pacifizmustól, az erőszakelv elutasításától, mint túlságosan absztrakt humanizmustól határolta el magát. Képviselőit naiv-erőtlen álmodozóknak minősítette, sőt el is ítélte az osztályharc szempontjából ártalmas, „kapituláns” törekvéseikért. Az osztályharc erőszakos formái által létrehozott terrorhatalmak negatív történelmi mérlege azonban ma ezen álláspont felülvizsgálatára késztet, s annak végiggondolására: hogyan lehet a keresztény, polgári és egyéb humanizmusmodellek igazságait úgy felhasználni, hogy azok hatékonyak lehessenek a baloldal alapvető céljainak megfelelően a társadalmi igazságtalanságot konzerváló hatalmi erőszak ellenében is. Az erőszakellenesség egy erőszakra épült korszak után erős gondolat, különösen az értelmiség körében, amely az ehhez felhasználható szemléleti alapokat a legkülönbözőbb forrásokból meríti. A baloldal új arculatának kialakításához érdemes közelebbről is szemügyre venni az erőszakmentesség, a humanizmus különböző logikáit: a komolyan vett keresztény szellem, az új élményként felfedezett keleti filozófiák, az ökológiai mozgalmak, az abolicionisták és mások gondolkodásmódját, érvrendszerét.

Az egyéni változatok nyilván az adott egyén szellemi élet-útjából is következnek: nem ritkán harcos álláspontból jut el valaki a krisztusi megbékélés-tanokig, mást éppen az egyházak álszentsége vagy lelki erőszaka keltette csalódás irányít egzotikus vallások vagy valamely egyszemélyes humanizmus-eszmény „felfedezése” felé.